

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Gospodarski oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSLJ:2018:I.CPG.55.2017

Evidenčna številka: VSL00012964

Datum odločbe: 05.06.2018

Senat, sodnik posameznik: Mateja Levstek (preds.), mag. Damjan Orož (poroč.), Irena Dovnik

Področje: CIVILNO PROCESNO PRAVO - OBLIGACIJSKO PRAVO - POGODBENO PRAVO

Institut: pogodba o lizingu - razveza pogodbe - načelo popolne odškodnine - skrbnost lizingodajalca - zmanjšanje odškodnine - pavšalni ugovori - neprerekane navedbe - odškodnina zaradi kršitve pogodbenih obveznosti

Zveza: OZ člen 243, 243/3, 243/4

Jedro

Pri odškodnini zaradi kršitve lizing pogodbe ni bistveno, kakšna je ocenjena tržna vrednost predmeta lizinga, temveč ali je lizingodajalec pri njegovi prodaji ravnal s potrebno skrbnostjo ter izvedel razumne ukrepe za zmanjšanje škode.

Zgolj navedba tožene stranke, da bi morala tožeča stranka plovilo prodati prej in dražje, sama po sebi v ničemer ne izkazuje opustitve razumnih ukrepov za zmanjševanje škode.

Izrek

I. Pritožbi prvo toženke se delno ugoti in se sodba sodišča prve stopnje v izpodbijani I. točki izreka v razmerju do prvo toženke spremeni tako, da se datum teka zakonskih zamudnih obresti, tj. 24. 5. 2012, nadomesti z datumom 15. 5. 2015. V preostalem delu se pritožba prvo toženke zavrne in se v izpodbijanem, a nespremenjenem delu potrdi I. točka izreka sodbe.

II. Pritožbi tožeče stranke se ugoti in se sodba sodišča prve stopnje v II. točki izreka delno spremeni tako, da morata prvo toženka in drugo toženka v roku 15 dni tožeči stranki solidarno plačati še 23.600,83 EUR, od tega prvo toženka z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 15. 5. 2015 dalje do plačila, drugo toženka pa z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 24. 5. 2012 dalje do plačila. V preostalem delu (tj. za znesek 75.255,51 EUR) se sodba sodišča v II. točki izreka razveljavi in se v tem obsegu zadeva vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje.

III. Pritožbama tožeče stranke in prvo toženke zoper III. točko izreka se ugoti in se izpodbijana sodba tudi v

tem delu razveljavi in zadeva vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje.

IV. Odločitev o pritožbenih stroških se pridrži za končno odločbo.

Obrazložitev

1. Z uvodoma navedeno sodbo je sodišče prve stopnje razsodilo, da morata prvo toženka in drugo toženka tožeči stranki v roku 15 dni solidarno plačati 39.931,00 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 24. 5. 2012 dalje do plačila (I. točka izreka). Višji tožbeni zahtevek tožeče stranke je zavrnilo (II. točka izreka) in odločilo, da vsaka stranka krije svoje stroške pravnega postopka (III. točka izreka).

2. Zoper I. in III. točko izreka sodbe se je iz vseh pritožbenih razlogov po prvem odstavku 338. člena Zakona o pravnem postopku (v nadaljevanju ZPP) pritožila prvo toženka. Višjemu sodišču je predlagala, da I. in III. točko izreka razveljavi in zadevo v tem obsegu vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje. Priglasila je pritožbene stroške.

3. Zoper II. in III. točko izreka sodbe se je pritožila tožeča stranka iz enakih razlogov kot prvo toženka. Višjemu sodišču je predlagala, da sodbo v izpodbijanem delu spremeni tako, da sklep o izvršbi Okrajnega sodišča v Ljubljani opr. št. VL 58061/2015 z dne 19. 5. 2015 v celoti obdrži v veljavi oziroma podrejeno, da jo razveljavi in v tem obsegu vrne zadevo sodišču prve stopnje v novo sojenje, vse s stroškovno posledico. Priglasila je pritožbene stroške.

4. Prvo toženka je na pritožbo tožeče stranke odgovorila in višjemu sodišču predlagala, da jo kot neutemeljeno zavrne. Stroškov z odgovorom na pritožbo ni priglasila.

5. Tožeči stranki je bila pritožba prvo toženke vročena, vendar nanjo in odgovorila.

6. Pritožba tožeče stranke je utemeljena, pritožba prvo toženke pa je delno utemeljena.

7. V konkretnem primeru je sporen izračun odškodnine zaradi odpovedi lizing pogodbe in v zvezi s tem presoja ugovora tožene stranke za znižanje odškodnine po četrtem odstavku 243. členu Obligacijskega zakonika (v nadaljevanju OZ).

8. Sodna praksa je že zavzela stališče, da pri odškodnini zaradi kršitve lizing pogodbe ni bistveno, kakšna je ocenjena tržna vrednost predmeta lizinga, temveč ali je lizingodajalec pri njegovi prodaji ravnal s potrebno skrbnostjo in izvedel razumne ukrepe za zmanjšanje škode (VSL sodba I Cp 1007/2015). Če je oškodovanec tako ravnal, potem oškodovalec (na katerem je trditveno in dokazno breme glede okoliščin, ki so podlaga za zmanjšanje odškodnine po tretjem oziroma četrtem odstavku 243. člena OZ) s svojim zahtevkom na znižanje odškodnine ne more uspeti.

9. Tožena stranka je v postopku na prvi stopnji trdila, da bi morala tožeča stranka plovilo prodati takoj, ne pa šele čez tri leta in za zanemarljivo ceno 60.000,00 EUR.

10. Tožeča stranka je v odgovoru na te navedbe pojasnila, da je prodaja plovila trajala dlje časa zaradi direktorja tožene stranke Vidmarja. Po odstopu od pogodbe se je namreč Vidmar s tožečo stranko

dogovarjal za odkup plovila, za katerega pa ni imel zadostnih sredstev. Sredstva je zato (dalj časa) iskal pri bankah, vendar, kot se je izkazalo na koncu, neuspešno. Prodaja se je zavlekla tudi zaradi splošne gospodarske krize in dejstva, da plovilo ni bilo tržno zanimivo in zanj povpraševanja ni bilo (oziroma so potencialni kupci zanj ponujali prenizke odkupne cene), čeprav je plovilo celotno obdobje skrbno in aktivno prodajala, in sicer tako preko oglasov, s sprejemanjem ponudb, kot tudi s trženjem na sejmu v P.

11. Tožena stranka teh navedb ni prerekala (na kar utemeljeno opozarja tožeča stranka v pritožbi). Zato je zmotno stališče sodišča prve stopnje, da bi morala tožeča stranka podrobneje pojasniti kdaj, kje, komu in za kakšno ceno je plovilo skušala prodati, kje in kako točno ga je oglaševala oziroma kdo so bili potencialni kupci in kdaj naj bi bile opravljene poskusne vožnje. Še dodatno, ker so bili v resnici že ugovori tožene stranke v smeri četrtega odstavka 243. člena OZ prepavšalni. Tožena stranka namreč sploh ni pojasnila kaj bi tožeča stranka še morala storiti, da bi plovilo prodala hitreje oziroma za višjo ceno, niti ni zatrjevala nobenih okoliščin, iz katerih bi izhajalo, da je bilo realno, da bi tožeča stranka že v letu 2012, tj. ob odpovedi pogodbe, lahko prodala plovilo za 125.000 EUR, kolikor sama meni, da je bilo takrat vredno.

12. Tožena stranka tako po oceni višjega sodišča ni izkazala, da je do prodaje plovila šele v letu 2014 in za tako nizko ceno prišlo zato, ker tožeča stranka ni izvedla vseh razumnih ukrepov oziroma je bila neskrbna. Zgolj navedba tožene stranke, da bi morala tožeča stranka plovilo prodaji prej in dražje, pa sama po sebi v ničemer ne izkazuje opustitve razumnih ukrepov za zmanjševanje škode. Ko je tako, pa tudi ni podlage za znižanje odškodnine po četrtem odstavku 243. člena OZ in pritožnica utemeljeno opozarja, da je sodišče prve stopnje v tem delu zmotno uporabilo materialno pravo.

13. Tožena stranka je nadalje tožeči stranki očitala, da je za plovilo zelo slabo skrbela oziroma da ga sploh ni vzdrževala, kar tožena stranka izpelje na podlagi tožničinega opisa poškodb plovila (gl. 1. št. 62 spisa), ki so (tako je pokazal izvedeni dokazni postopek) nastale po primopredaji vozila. Vendar ugotovljene poškodbe plovila po presoji višjega sodišča ne morejo biti razlog za znižanje odškodnine; za uspeh po četrtem odstavku 243. člena OZ je potrebno izkazati, da je oškodovanec opustil razumne ukrepe, s katerimi bi zmanjšal škodo. Tožena stranka pa ni podala nobenih trditev, kaj vse bi tožeča stranka, poleg tega, da je imela plovilo zavarovano, privezано ter je na njem izvajala razna popravila (diagnostika motorja, elektro dela, zamenjava vložkov in čiščenje filtrov goriva, dolivanje motornega olja, čiščenje senzorja goriva) še morala ukreniti. Niti ni zatrjevala (še manj dokazala), da bi tožeča stranka, če bi plovilo vzdrževala v brezhibnem stanju, sploh dosegla realno ugodnejšo kupnino (glede na to, da vzdrževanje nujno stane in povzroča dodatne stroške). Ob tem višje sodišče še pripominja, da je tudi zelo nenavadno, da tožena stranka te napake kot pomembne izpostavlja šele sedaj, čeprav je bil njen direktor z njimi zagotovo že bistveno prej seznanjen (glede na to, da je še po odpovedi lizing pogodbe uporabljal dotično plovilo) in da niti ne navaja, da bi tožečo stranko kdaj prej pozvala k odpravi ugotovljenih napak.

14. Po oceni višjega sodišča pa so za odločitev relevantne navedbe tožene stranke, da ji je predstavnica pravnega prednika tožeče stranke Ž. V. zagotovila, da stroški priveza in vzdrževanja plovila bremenijo tožečo stranko, oziroma da se je že ob predaji predmeta lizinga z Vlačičevo dogovorila, da bodo stroški tožene stranke izključno zapadla in nezapadla glavnica brez pogodbenih in zamudnih obresti, od katere se bo nato odštela kupnina oziroma vrednost predmeta lizinga. Gre namreč za dejstvo, ki je za določitev višine odškodnine pravno odločilno, obenem pa je bilo med pravnima strankama sporno, saj je tožeča stranka nasprotno trdila, da nikoli ni dala nobenih zagotovil ali izjav, da naj bi se v dolg vštevala le zapadla in nezapadla glavnica, ne pa tudi ostale terjatve. Glede zatrjevanega domnevnega dogovora, da bi stroške, povezane s privezom in vzdrževanjem plovila, nosila tožeča stranka, pa je trdila, da navedeno ne drži,

posebno ne za celotno obdobje priveza oziroma za vse račune, ki so v tem postopku vtoževani.

15. Sodišče prve stopnje se do tega (med pravnima strankama spornega vprašanja) ni opredeljevalo niti ni v zvezi s tem izvedlo predlaganih dokazov. Zavzelo je namreč stališče, da so vsi stroški, ki so nastali po primopredaji plovila, nastali kot posledica neskrbnega ravnanja tožeče stranke in da zato ne morejo bremeniti tožene stranke. Poudarilo je tudi, da bi bila tožeča stranka glede računov, ki jih je izdala v zvezi z vtoževanimi stroški, dolžna priložiti dokazila, kdo je te račune izstavil, in dokazila, da je te račune poravnala. Ter še, da je tožeča stranka večkrat zaračunala stroške dnevni in mesečni privezov, kar naj bi bilo neobičajno, predvsem pa potratno, saj vsi lastniki plovil običajno plačujejo stroške za letni privez, ki so bistveno nižji. Tudi opisano ravnanje po oceni sodišča prve stopnje kaže na neskrbno in negospodarno ravnanje tožeče stranke, saj se samo en račun nanaša na letni privez, noben račun pa ne vsebuje obdobja, na katerega se privez nanaša.

16. Takšno stališče sodišča prve stopnje je zmotno, saj tožena stranka (kot že pojasnjeno zgoraj) ni izkazala neskrbnega ravnanja tožeče stranke. Poleg tega tožeča stranka v pritožbi utemeljeno opozarja, da med pravnima strankama sploh ni bilo sporno, da so ti stroški (priveza, vzdrževanja, ...) nastali in da jih je tožeča stranka plačala. Kot tudi, da je sodišče prve stopnje prekoračilo trditveno podlago, ko je tožeči stranki očitalo, da so bili stroški priveza potratni, saj tudi o tem med pravnima strankama ni bilo spora oziroma tožena stranka višine stroškov priveza sploh ni problematizirala (relativna bistvena kršitev določb pravnega postopka, ki je vplivala na pravilnost in zakonitost sodbe, prvi odstavek 339. člena ZPP).

17. Ker je zaradi zmotnega materialnopravnega stališča sodišča prve stopnje dejansko stanje glede navedb pravnih strank, ki so povzete v 15. točki obrazložitve te odločbe, ostalo nepopolno ugotovljeno, je višje sodišče izpodbijano sodbo v II. točki izreka za znesek 75.255,51 EUR (ki obsega stroške opomina v znesku 12,50 EUR, stroške opominjanja in pozivanja prvo toženca v znesku 60,00 EUR, stroške povezane z odstopom od pogodbe, in sicer stroške prevzema, transporta, cenitve, hrambe oziroma priveza, zavarovanja in vzdrževanja predmeta lizinga v skupni višini 32.781,46 EUR ter zakonske zamudne obresti v skupnem znesku 42.401,55 EUR), posledično pa tudi odločitev o pravnih stroških v III. točki izreka, razveljavilo in v tem delu vrnilo zadevo sodišču prve stopnje v novo sojenje. V novem sojenju naj sodišče prve stopnje v zvezi s spornimi dejstvi izvede predlagane dokaze in nato po opravljeni dokazni oceni odloči o utemeljenosti tega dela tožbenega zahtevka.

18. Glede preostanka vtoževane terjatve v višini 63.531,83 EUR (ki predstavlja seštevek zapadlih neplačanih obrokov lizinga v skupnem znesku 20.765,61 EUR in nezapadle obroke lizinga, diskontirane na njihove vrednosti ob odstopu od pogodbe ter zmanjšane za neto kupnino od prodanega predmeta lizinga, kar znese 42.766,22 EUR) je višje sodišče ocenilo, da ga je tožena stranka dolžna plačati tožeči stranki. Zoper ta del terjatve namreč tožena stranka drugih ugovorov (razen v smeri četrtega odstavka 243. člena OZ, v zvezi s katerim pa že trditvenega bremena ni zmogla) ni podala. Celo več – iz njenih navedb na l. št. 69 spisa izhaja, da priznava, da je dolgovani znesek na dan 5. 3. 2012 znašal 149.869,09 EUR, kar je še več, kot zahteva tožeča stranka. Glede na to, da je sodišče prve stopnje zahtevku že ugodilo za 39.931,00 EUR (I. točka izreka), je višje sodišče v tem delu sodbo potrdilo, v II. točki izreka pa jo je delno spremenilo tako, da je tožena stranka dolžna tožeči stranki plačati še 23.600,83 EUR, in sicer drugo toženka z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 24. 5. 2012 (saj le-ta teku obresti, kot ga je določilo sodišče prve stopnje, pritožbeno ne nasprotuje), prvo toženka pa z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 15. 5. 2015 (prvo toženka v pritožbi utemeljeno opozarja, da je tožeča stranka šele od takrat dalje zahtevala zakonske zamudne obresti).

19. Odločitev o stroških pritožbenega postopka se pridrži za končno odločbo (tretji odstavek 165. člena ZPP).

Datum zadnje spremembe: 23.07.2018